

Oplegnotitie Privacy Programma

Deze oplegnotitie is bedoeld:

- om het bestuur te informeren over de voortgang van het Privacy Programma, in het bijzonder de beleidsmatige onderdelen, en
- als discussiestuk omtrent een toekomstige vaststelling van een nieuw mandaatregister. Hierbij zijn de vragen:
 1. Wil het bestuur via een nieuw mandaatregister taken en bevoegdheden mandateren aan de directeur?
 2. Zijn de voorgelegde mandateringen in lijn liggen met de wensen van het bestuur?

Indien de wens wordt uitgesproken om het mandaatregister vast te stellen, dan wordt deze met eventuele aangewezen wijzigingen in de aprilvergadering 2022 aan het bestuur voorgelegd ter vaststelling.

Inleiding

In het najaar van 2020 heeft het RAZU, samen met de gemeente Wijk bij Duurstede, een tweetal onderzoeken laten verrichten naar een datalek. Op basis van de conclusies en aanbevelingen uit deze onderzoeken werd duidelijk dat er in de bescherming van persoonsgegevens zowel in het beleid als de uitvoering bij het RAZU enkele zaken niet actueel of juist ingericht waren. Het bestuur van het RAZU heeft op 10 maart 2021 akkoord gegeven voor de uitvoering van het *Privacy Programma*, een project met als doel om binnen afzienbare tijd met eigen middelen correcties uit te voeren op beide terreinen. In de opstelling van het Privacy Programma (hierna: het programma) is tevens de nulmeting van de nieuwe Functionaris Gegevensbescherming (FG) van het RAZU (uitgevoerd begin september 2020) en de uitkomsten van een intern advies over de bouwdoSSIers betrokken. Het programma is opgebouwd uit twee hoofdprojecten, elk bestaande uit meerdere deelprojecten. Deze oplegnotitie gaat in op (1) voortgang van het hoofdproject 'Toetsen en Corrigeren' en (2) de afronding van het hoofdproject 'Opstellen en herzien van beleid', waarvoor nu enkele documenten klaar liggen om vastgesteld te worden door het bestuur, c.q. de directeur-archivaris.

Voortgang Toetsen en Corrigeren

Het hoofdproject 'Toetsen en corrigeren' heeft tot doel om van alle archieven en collecties in beheer bij het RAZU te onderzoeken of zij op rechtmatige gronden wel of niet openbaar zijn. Op basis van dit onderzoek worden vervolgens herstelactiviteiten uitgevoerd en worden alle inventarisnummers op rechtmatige gronden al dan niet in openbaarheid beperkt. Het RAZU helpt de zorgdragers (de gemeenten) bij het opstellen van een correcte verklaring van overbrenging, inclusief het stellen van beperkingen ten aanzien van de openbaarheid. Dit project wordt uitgevoerd door de archiefinspecteur en de coördinator archieven. Het is een project waar veel medewerkers van het RAZU mee te maken krijgen. Allereerst in het herstel, maar ook bij de uitvoering van hun dagelijkse werkzaamheden.

Het project vordert volgens planning. In 2021 zijn alle overheidsarchieven nagelopen op de criteria die in de zomer van 2021 zijn besproken met de zorgdragers. Voor de laatste stap in de correctie van overheidsarchieven is een herstel van de overbrenging door de zorgdragers noodzakelijk. Over dit herstel van de overbrenging is inmiddels met de meeste gemeenten over gesproken. Op basis van deze gesprekken volgen extra werkzaamheden voor het RAZU. Zodra deze extra werkzaamheden zijn afgerond kan de zorgdrager voorbereidingen treffen om de herstellende overbrenging te formaliseren.

De particuliere archieven zijn geheel doorgelicht en gecontroleerd. Naar verwachting zijn deze archieven tussen eind februari en medio maart hersteld naar de nieuwste normen.

Afronding Opstellen en herzien van beleid

Het doel van hoofdproject 'Opstellen en herzien van beleid' is om integraal, solide en goed uitvoerbaar beleid te maken voor de bescherming van persoonsgegevens. Het privacybeleid van het RAZU in brede zin was toe aan herziening. Hierbij moest meer aandacht zijn voor een integrale afweging, de rechten van betrokkenen en voor sluitende (en uitvoerbare) procedures. Het RAZU heeft er voor gekozen om alle geadviseerde correcties en aanvullingen in één project op te pakken. Inmiddels heeft het RAZU alle documenten herzien. Het mandaatregister zal in de aprilvergadering voorliggen bij het bestuur ter vaststelling. De overige documenten worden door de directeur-archivaris vastgesteld.

In deze oplegnotitie wordt per document beknopt aangegeven welke wijzigingen zijn toegepast, hoe het document in het bredere privacybeleid van het RAZU past en of er aan de hand van het document nog vervolgacties worden ondernomen.

Mandaatregister (ter bespreking bijgevoegd)

Op basis van de gemeenschappelijke regeling, het treasurystatuut en de raamovereenkomst detachering heeft het bestuur van het RAZU taken belegd binnen de organisatie en bedrijfsvoering van het RAZU. Het RAZU heeft in 2012 een mandaatbesluit vastgesteld, op basis waarvan de directeur-archivaris namens het RAZU overeenkomsten mag afsluiten tot een maximum van € 50.000 per overeenkomst. Verdere belegging van taken vond niet plaats.

De adviezen op basis waarvan het privacy programma is ingericht stelden dat het noodzakelijk was om besluiten rondom het behandelen en melden van datalekken te borgen in het mandaatregister. Dit vormde de directe aanleiding om het mandaatbesluit te vervangen door een nieuw op te stellen mandaatregister. Bij het opstellen van het mandaatregister is advies gevraagd aan een jurist van de gemeente Houten. Op zijn advies is in dit mandaatregister enkel opgenomen wat verdere specificatie behoefte op basis van de al eerder genoemde documentatie (gemeenschappelijke regeling, treasurystatuut en raamovereenkomst detachering).

Indeling

Het mandaatregister is onderverdeeld in vier categorieën:

- A. De categorie Algemeen regelt zaken als het verstrekken van informatie op basis van WOB-verzoeken, het archiefbeheer van het dienstarchief en het vertegenwoordigen van de organisatie in rechtsgedingen. Onder de categorie Algemeen, nummer A8, is ook opgenomen dat de directeur-archivaris is gemandateerd tot het nemen van besluiten inzake privacy, informatieveiligheid en het verwerken van persoonsgegevens. De bewoording is afgestemd met de functionaris gegevensbescherming van het RAZU.
- F. De categorie Financieel beschrijft de verschillende financiële volmachten en machten benodigd voor de opstelling van de financiële jaarstukken en het financieel handelen naar aanleiding van de financiële kaders. De in 2012 vastgestelde norm van € 50.000 per overeenkomst is gehandhaafd onder F1.
- P. De categorie Personeel behandelt maar drie zaken: het behandelen van klachten over HR-zaken, het waarderen van functieprofielen en het kunnen aanstellen en ontslaan van personeel.
- T. Tot slot beschrijft de categorie Taakspecifiek een drietal bevoegdheden voor de uitvoering van de taken die aan de GR zijn toebedeeld in de gemeenschappelijke regeling.

Mandaat, volmacht en machtiging

In het mandaatregister is onderscheid gemaakt tussen mandaat, volmacht en machtiging. Hieronder wordt het volgende verstaan:

Mandaat

Volgens de Algemene Wet Bestuursrecht betekent mandaat: De bevoegdheid om namens een bestuursorgaan besluiten te nemen (artikel 10:1 Awb). Een door de gemandateerde binnen de grenzen van zijn bevoegdheid genomen besluit geldt als een besluit van de mandaatgever (artikel 10:2 Awb). Mandaat heeft altijd betrekking op publiekrechtelijke rechtshandelingen, bijvoorbeeld het verlenen van toegang tot beperkt openbaar archief of het besluiten over klachten en bezwaren. Bij mandaat gaat het dus om bevoegdheidsuitoefening, waarvoor het mandaterende bestuursorgaan verantwoordelijk blijft en waarover het ook de zeggenschap blijft houden. Er vindt dus geen verschuiving van bevoegdheden en verantwoordelijkheden plaats.

Volmacht

Volgens het Burgerlijk wetboek wordt onder volmacht verstaan: de bevoegdheid die een volmachtgever verleent aan een ander, de gevolmachtigde, om in zijn naam rechtshandelingen te verrichten (3:60 lid 1 Burgerlijk wetboek). Een door de gevolmachtigde binnen de grenzen van zijn bevoegdheid in naam van de volmachtgever verrichte rechtshandeling treft in haar gevolgen de volmachtgever (artikel 3:66 lid 1 Burgerlijk wetboek). Volmacht heeft altijd betrekking op privaatrechtelijke rechtshandelingen, bijvoorbeeld het sluiten van een overeenkomst, het aanschaffen van boeken of het kopen van grond. Het bevoegd orgaan dat volmachten uitdeelt is, op basis van artikel 13 van de gemeenschappelijke regeling RAZU 2020, de voorzitter van het bestuur.

Machtiging

Van machtiging is sprake bij het verrichten van feitelijke handelingen. Feitelijke handelingen zijn geen privaatrechtelijke rechtshandelingen of besluiten als bedoeld in artikel 1:3 van de Awb. Feitelijke handelingen zijn bijvoorbeeld het geven van informatie, het versturen van een ontvangstbevestiging, de bedrijfsvoeringsorganisatie vertegenwoordigen bij de rechtbank of het bijhouden van de administratie.

Verwerkingsregister (ter kennisname bijgevoegd)

Het oude verwerkingsregister van het RAZU is een model dat veel gebruikt is in de sector van archiefdiensten. Het ontbeert echter aan details en is erg algemeen geformuleerd. Op advies van de functionaris gegevensbescherming is het format van de informatiebeveiligingsdienst van de VNG gebruikt (v1.2) voor de opstelling van een nieuw register. Hierdoor is het register uitgebreider en gedetailleerder. Op basis van deze invulling zijn er tevens een drietal processen geïdentificeerd waarvoor een data protection impact assessment (DPIA) waarschijnlijk verplicht is. Het uitvoeren van DPIA's wordt voorzien voor later dit jaar, na vaststelling van de verschillende documenten.

Procedure 'datalekken behandelen' (ter kennisname bijgevoegd)

Het RAZU beschikte in het verleden nog niet over een vooraf geformuleerde procedure voor het in behandeling nemen van (vermoedelijke) datalekken. Het beschikken over een dergelijke procedure helpt de organisatie niet alleen in het gestructureerd en uniform behandelen van datalekken, het speelt ook een belangrijke rol in het tijdig reageren op, en binnen 72 uur melden van, datalekken. Met deze procedure zijn de eerste cruciale stappen geformuleerd die genomen moeten worden in de eerste uren na het ontdekken van een datalek. De procedure beschikt over een eenvoudig te volgen stroomdiagram en beschrijft ook de randvoorwaarden voor het tijdig betrekken van medeverantwoordelijken (zoals onze gemeenten) bij een datalek.

Beleid 'inzage persoonsgegevens' (ter kennisname bijgevoegd)

In de collectie van het RAZU komen veel persoonsgegevens voor. Deze persoonsgegevens zijn op rechtmatige grond opgenomen en behoren tot het (in principe) openbaar toegankelijke archief. Dat betekent niet dat daarmee de persoonsgegevens zonder meer openbare gegevens zijn. Om deze persoonsgegevens goed te beschermen heeft het RAZU, naar voorbeeld van het Nationaal Archief, in het nieuwe beleid inzage

persoonsgegevens twee categorieën beperkingen gedefinieerd. Categorie A, waaronder 'gewone' persoonsgegevens vallen, is een licht regime met passende bescherming voor dit type gegevens. Categorie B geldt voor bijzondere persoonsgegevens, unieke identificatienummers (BSN) en strafrechtelijke gegevens. Deze categorie gegevens wordt met zware beperkingen beschermd tegen onrechtmatige toegang.

Door dit beleid maakt het RAZU inzichtelijk hoe het persoonsgegevens in archieven beschermt, borgt het de documentatie van inzage in persoonsgegevens en biedt het een gestructureerde en uniforme werkwijze voor de studiezaal. De procedure beschikt over een eenvoudig te volgen stroomdiagram.

Privacyverklaring en bezoekersreglement (niet bijgevoegd)

Op de website van het RAZU zijn de privacyverklaring en het bezoekersreglement voor bezoekers de twee belangrijkste bronnen van informatie omtrent het RAZU-privacybeleid. Beide documenten sloten na de herziening van de diverse stukken niet meer aan bij de praktijk. Ook ontbraken er enkele zaken in de privacyverklaring, zoals de contactgegevens van de functionaris gegevensbescherming, en was de privacyverklaring te summier.

De bijgewerkte versies van beide documenten, waarbij er bij de privacyverklaring gebruik is gemaakt van het voorbeeld van Het Utrechts Archief, vormen het slotstuk van dit hoofdproject.